

Eesti keel CD-I

Jüri Viikberg. Eesti murdeplaat.
CD-ROM. Eesti Keele Instituut,
Tiigrihüppe Sihtasutus.
Tallinn, 2002.

Põhikooli lõpuklasside ja gümnaasiumiastme õpilastele mõeldud õp-
pematerjal – mugav kombinatsioon helist, kirjasõnast ja pildist.

Plaadi tegemise peamine mõte seisnes selles, et ka tänapäeval oleks
võimalik oma kõrvaga kuulata, kuidas kõlab ehtne vanapärane mur-
dekeel. Kõiki eesti peamurdeid on valitud esindama 12 murrakut
Kuusalust Karksini ning Mustjalast Setuni. Õppevahendi teine lähte-
koht oli see, et õpilased kui uudishimulik rahvas saaks hiirega hästi
palju klõpsida. Selleks on murdepalade kuulamise kõrvale sobitatud
mitmesugust infotausta – murdekaartidest ja kihelkonnakirikute pilti-
dest kuni nuputamisülesanneteni.

Mida võib siis plaadilt leida?

Avaleheks on Eesti kihelkondade kaart. Kui klõpsata murdeala-
del, avaneb lähim (punase kirjaga) kihelkond: sealt pääseb lugema
ajalooandmeid, leiab iseloomulikku murdeala kohta ja lühisõnastiku,
saab teada parimad jutustajad ja tublimad kogujad. Muide, klõpsata
tasub ka kihelkonna kaardil ning kirikupildil.

Nupp „Keelejuhid” toob nähtavale kõik murdejutustajad ning
„Tekstid” viib juttude juurde. Kõlaritest kostvaid murdelugusid saab
tekstina jälgida kuvaririuudus. Kui kirjapilt tekitab küsimusi, tasuks
avada kommentaarid või näpunäited, kui sõna tähendus on tundma-

tu, saab abi leksikonist. Kuuele lõunaeesti tekstile on lisatud ka kirja-keelne tõlge. Klõpsimise ja lugemise kõrval saab oma teadmisi proovida nuputamisülesannete abil ja kui vastus päris täkkesse ei lähe, võib vastavaid osi uuesti üle vaadata.

Plaadil on 50 minuti ulatuses murdekõnet, on 24 fotot, 27 kaarti ja 350 lk teksti, on otseühendus eesti murrete lehekülgedega Internetis, on ... Ent jätkem osa avastamisrõõmu kasutajale. Kõige parem seletaja on (töö käigus) CD-ROM ise.

„Eesti murdeplaadi” on koostanud eesti keele instituudi vanemteadur Jüri Viikberg, tehniliselt teostanud Marko Petron ning kujundanud Kalle Toompere. CD-ROM on valminud Tiigrihüppe sihtasutuse finantseeritud sihtotstarbelise projektina, ühtlasi on Tiigrihüppe sihtasutus jaganud kogu tiraaži tasuta Eesti koolidele.

Varem ilmunud

Eesti taimenimetuste arvutiregister Vilbaste. Versioon 2.1. ECOLINK. Tallinn, 1993.

Siinse loendi ainus diskett. Gustav Vilbaste raamatu „Eesti taimenimetused” (Tallinn, 1993) arvutiregister on koostatud Eesti Keskkonnateaduste Ettevõttes ECOLINK Emakeele Seltsi tellimisel ja Avatud Eesti Fondi rahalisel toetusel.

TEA Võõrsõnastik VS 2000.

TEA kirjastuse „Võõrsõnastiku” (Tallinn, 1999) arvutivariant.

Eesti murdepalu. Koostanud Jüri Viikberg. Tehniline teostus Toivo Peegel. Eesti Keele Instituut, 2000.

Vinüülplaadi „Eesti murdepalu” (1975) järglane mahutab 10 murdejuustust kümnele keelejuhile üle Eesti.

Eesti-inglise sõnaraamat 2001.

Kirjastuse Festart „Eesti-inglise sõnaraamatu” (Tallinn, 2001) arvutivariant. Kordustrukk 2002.

Kelläga kahr. Seto jutusõ' ja pilliluu'. 2001.

Ilmunud koos samanimelise raamatuga (2001) ja sisaldab peale nimijutustuse veel 7 murdepala (Leeni ja Heino Sõrmus) ning 4 akordionilugu (Heino Sõrmus).

Kirderannikumurde palu. Toimetanud Mari Kendla. Eesti Keele Instituut, 2001.

Ülevaate-CD „Eesti murdepalu” sisuline jätk mahutab 26 kirderannikumurdes jutustust 12 keelejuhilt.

Piret Norvik. Käsmu randlaste jutte. Eesti Keele Instituut, 2001.

Samanimelise raamatu (Tallinn, 2001) arvutivariant mahutab nelja keelejuhi 77 murdejutustust.

Võru murde palu. Toimetanud Mari Kendla. Eesti Keele Instituut, 2001.

Sisaldab 15 jutustust Võru murdes 9 keelejuhilt. Kõigile murdelugudele on lisatud kirjakeelne tõlge.

Wastne Testament 1686. Eesti Keele Instituut, 2001.

Faksiimiletrükis ilmunud „Wastse Testamendi 1686” (Tallinn, 2001) arvutivariant.

Arvutikasutaja sõnastik. 2002.

CD-ROM on ilmunud koos Leksiko kirjastuse „Arvutikasutaja taskuteatmikuga” (Tallinn, 2002).

Inglise-eesti-inglise sõnaraamat ver. 3.30 PRO CD. 2002.

Sisaldab kaht kirjastuse Festart välja antud Vahur Raidi sõnaraamatut: „Uus inglise-eesti majandussõnaraamat” (1999) ja „Uus eesti-inglise majandussõnaraamat” (2001).

Klaire Kolman. Eesti-inglise-eesti äri- ja majandussõnastik. 2002.

Kirjastuse Estada „Eesti-inglise-eesti äri- ja majandussõnastiku” (Tallinn, 2002) arvutivariant.

Vene-eesti-(vene) sõnaraamat ver. 3.27 CD. 2002.

Kirjastuse Festart välja antud CD-ROM sisaldab 47 000 vene märksõna.

Jüri Viikberg
eesti keele instituudi vanemteadur